Η έννοια της αμαρτίας (Αρχιμ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 7 Νοεμβρίου, 2015

Η έννοια της αμαρτίας, κυρίως στην σημερινή κοινωνία, έχει (εσκεμμένα;) αλλοιωθή. Και τούτο για τον λόγο ότι παραμείναμε στην επιφανειακή ερμηνεία της λέξεως (αποτυχία, αστοχία κ.τ.ό.) και χάσαμε το βαθύτερο νόημά της.

Για την Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία η αμαρτία δεν είναι νομικό γεγονός. Δεν συνιστά μια απλή παράβαση, αλλά παρακοή στο αιώνιο «θέλω» του Θεού. Γι᾽ αυτό και είναι γεγονός υπαρκτικό. Είναι έμπρακτη άρνηση του ανθρώπου σε αυτό που οντολογικά είναι, δηλαδή εικόνα του Θεού.

Οχυρώθηκε ο της παρακοής άνθρωπος στην βιολογική και ψυχολογική του ατομικότητα. Επαυσε να είναι πρόσωπο, ώστε να έχη κοινωνία με τον Δημιουργό του Θεό και τον συνάνθρωπο και πορεύεται μακρυά από το «θέλω» του Θεού.

Ο πράττων την αμαρτία άνθρωπος ανταρτεύει έναντι του θελήματος του Θεού και υπακούει στο δικό του εμπαθές θέλημα. Η παρακοή αυτή αποδεικνύει ότι κλονίσθηκε η εμπιστοσύνη του στον Θεό και άρα η προσωπική του σχέση μετ᾽ Αυτού. Ο Οσιος Μακάριος ο Αιγύπτιος λέγει σχετικά: «Απώλεσε γαρ την εικόνα αυτής η ψυχή παραβάσα την εντολήν» (Ομ. ΙΑ΄, De Gruyter [1964], 58-59).

Ακριβώς εδώ έγκειται η ουσία της αμαρτίας. Η έλλειψη εμπιστοσύνης και απολύτου αγάπης προς τον Δημιουργό Θεό και η απόλυτη προσκόλληση στο «εγώ». Αυτός ο εγωκεντρισμός οδηγεί τον άνθρωπο στην ανυπακοή και άρα στην αμαρτία.

Πιστεύει, δυστυχώς, ο άνθρωπος της παρακοής ότι πολεμά την φθορά και τον θάνατο, γατζωμένος απεγνωσμένα στην ατομική εξασφάλιση και αυτάρκεια και την κοινωνική αναγνώριση. Εκείνο, όμως, που απολαμβάνει στο τέλος είναι η ψυχοσωματική διάλυσή του, μέσα στον χώρο της εγωιστικής μοναξιάς του.

Ο Ιερός Χρυσόστομος υποστηρίζει ότι τόσο μεγάλο κακό είναι η αμαρτία, ώστε όχι μόνον απομακρύνει τον άνθρωπο από την αγάπη του Θεού, αλλά τον οδηγεί σε μεγάλη εντροπή και ταπείνωση, αφαιρώντας του όλη την παρρησία μέσω της προηγηθείσης αποστερήσεως όλων των αγαθών: «Τοσούτον εστίν αμαρτία κακόν. Ου μόνον γαρ της άνωθεν ευνοίας ημάς αφίστησιν, αλλά και εις πολλὴν ημάς αισχύνην και ταπεινότητα κατάγει, και των ήδη υπηργμένων αγαθών αποστερήσασα, πάσαν

ημών αφαιρείται την παρρησίαν» (Εις την Γένεσιν, PG 53, 133).

Πρωταρχική αιτία της αμαρτίας δεν είναι το συναίσθημα ή απλώς οι επιθυμίες, αλλά η ανταρσία κατά του θελήματος του Θεού, η οποία προέρχεται από την άγνοια του Θεού Δημιουργού ή από τον εγκλωβισμό του ανθρώπου στον εγωκεντρικό του χώρο.

Η αμαρτία ως παρακοή στο θέλημα του Δημιουργού Θεού και ως ρήξη μετ᾽ Αυτού εισάγει τον παρακούοντα και σε μια δεύτερη ρήξη, αυτήν με τον συνάνθρωπο. Ο Αδάμ κατηγορεί την Εύα και με αυτόν τον τρόπο παύει να πιστεύη ότι είναι «οστούν εκ των οστέων αυτού και σαρξ εκ της σαρκός αυτού» (Πρβλ. Γέν. 2, 23).

Η αμαρτία τελικά απομακρύνει τον άνθρωπο και από τον Θεό και από τον συνάνθρωπο. Ο Ντοστογιέφσκυ είχε πει πριν από τον Σάρτρ: «Κόλαση είναι το μαρτύριο του να μην αγαπάει κανείς» (Αδελφοί Καραμαζόφ, εκδ. Γκοβόστη, σ. 186).

Εκείνο, το οποίο χρειάζεται στην αλλοπρόσαλλη εποχή που ζούμε είναι η πραγματική μετάνοια, η οποία θα φέρη την απόλυτη υπακοή στο θέλημα του Θεού.**Η λύση του σημερινού δράματος που βιώνει ο άνθρωπος έγκειται στην απομάκρυνση από την αμαρτία με την αληθινή μετάνοια**.

Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα «Πελοπόννησος» των Πατρών στις 2/11/2015